

Thomas Hardy

ČISTA ŽENSKA

Tess iz rodovine d`Urbervillov

Šol. leto 09/10

KAZALO

KAZALO.....	2
UVOD.....	3
JEDRO.....	4
O AVTORJU.....	4
VSEBINA.....	5
TESS DURBEYFIELD.....	6
ALEC D`URBERVILL.....	6
ANGEL CLARE.....	7
SLABA ZNAMENJA.....	7
NARAVA IN ČLOVEKOV ZNAČAJ.....	7
MINEVANJE LETNIH ČASOV.....	8
PRIPOVEDNI SLOG.....	8
SEŽIG ROMANA.....	8
ZGODOVINSKI ČAS.....	8
ZGODOVINSKI PROSTOR.....	8
VIKTORIJANSKA DOBA.....	8
POMEN USODE.....	10
ZAKLJUČEK.....	12
VIRI.....	13

UVOD

Par mesecev nazaj je profesorica za slovenščino prinesla šop listov. Vsak izmed nas je moral enega naključno izvleči. Na listih so bile napisane knjige za izbirno domače branje in navodila, kaj vse naj naše domače branje obsega. Na mojem je pisalo Thomas Hardy: Čista ženska. Ta roman bom poskušala čim bolje predstaviti in upam da bo ta zgodba še koga tako ganila kot je mene.

JEDRO



Thomas Hardy: Čista ženska

• O AVTORJU

Ko je novembra leta 1891 izšel roman Čista ženska, Tess iz rodovine d'Ubervillov: Zvesto popisal Thomas Hardy, v treh zvezkih knjižne izdaje, je pisatelj imel že utrjen sloves. Star je bil 51 let. Za pripravljeno delo okoli Tess je porabil polni 2 leti; in po lastni izjavi je položil vanjo najboljši del sebe; pričakoval je torej, da bo sprejeta vsaj spoštljivo in z razumevanjem, če že ne navdušena, toda brž ko je začel za Tess iskati založnika, so se pojavile težave. Macmillan in z njim še Murray sta odklonila, da bi izšlo besedilo v njunih listih. In čeprav Hardy gotovo ni bil naklonjen spremembam, si ni mogel privoščiti tega, da roman ne bo izšel naprej v nadaljevanjih. Grenak in potrj je roman oklestil in ga poslal tretjemu založniku, ki ga je sprejel. Ko je natis iz leta 1891 ponovno pregledoval leta 1912, da bi vključil Tessino zgodbo v svoja zbrana dela, je nenadoma opazil, da manjka nekaj strani desetega poglavja. Dodal je okrnjenemu tekstu manjkajoče strani s prvotnega rokopisa in tako je več kot 20 let po tem, ko je bila napisana, Tess d'Ubervilles vendarle prišla pred bralce takšna, kakršno si je bil avtor davno nekoč zamislil. Zato pa so se medtem spremenili bralci. Težko si predstavljamo, da bi generacija, ki je vdihavala napeto ozračje tik pred prvo svetovno vojno z njegovimi ekonomskimi, socialnimi in nacionalnimi pritiski še mogla razumeti moralno ogorčenje viktorijancev, ko je roman izšel. Hardy je bil ostrih kritik vaju in pri Tess ga je že zadržanost založnikov pripravila na to, da bo vzdignil roman veliko prahu. Toda hrup je presegel celo njegova pričakovanja. Tess je doživela več ocen kot katero koli drugo njegovo delo dotlej in med njimi razmeroma malo tehnik in utemeljenih. Večinoma je šlo za ogorčene napade, na katere je Hardy pozneje in nič manj ogorčeno – in tudi nič manj osebno – odgovarjal v predgovorih h kasnejšim izdajam. Naj so ocenjevalci s svojimi besedami občutljivega avtorja še tako zadeli, posredno so povzročili, da se je sloves Thomasa Hardyja s

Tess povečal in da je prodril v prvo vrsto angleških pripovednikov. Čista ženska je doživljala naklado za naklado in bralci so začeli živahno povpraševati tudi po starejših Hardyjevih delih. In ko je leta 1894 izšla še poglobljena študija Lionela Johnsona Umetnost Thomasa Hardyja, je postal pisateljev položaj med vodilnimi ustvarjalci angleške proze nesporen.

• VSEBINA

Prvi dve poglavji nakažeta tezo in antitezo: oče Durbeyfield zve za svoj imenitni rod – naravna Tess raja s prijateljicami na kmečki praznik in sreča moža svojega srca. Iz Durbeyfieldske imenitnosti zrastejo ambicije staršev, ki prisilijo Tess da obišče imenitno sorodstvo in stopi s tem pa spolzko pot; vendar ne, dokler ne pride do nesreče s konjem Princeom, ko družina orevni in nastopi stiska, ki prisili Tess k ravnanju. Tukaj, pri nesreči s Princeom, se Tessina zgodba v resnici začne; sproži jo torej gospodarski moment. Tako se v odločilnem trenutku v Tessini zgodbi pojavi motiv propadajočega kmetovanja. Odslej zgodba rase v stopnjah: obisk pri sorodnikih, srečanje z Alecom in njegova nagla strast, ponujena služba, slepa gospodinja, ki je nesposobna za nadzorstvo, podeželski ples in pot nazaj v Alecovem spremstvu – do prvega vrha ko si Alec vzame srečo Tess. Po tem dramatičnem trenutku sledi zastoj.

Štiri poglavja drugega dela, v katerem Tess Aleca zapusti, rodi otroka, se vključi v vaško srenjo, krsti in izgubi otroka, so za kompozicijo romana, kot si ga je zamislil Hardy, razmeroma nepomembna. Važno so zaradi kontrasta: selitev v gosposki Tantridge, kjer naj bi si opomogla, prinese Tess nesrečo; vrnitev v skromni Marlott, kjer doživi hude preizkušnje, pa pomeni mir.

Znova se zgodba kompozicijsko požene navzgor s Tessino selitvijo v mlekarno v Talbotheysu, podobo podeželskega življenja, kakršno je bilo nekoč; tukaj sreča Angela Clara in ubrano ljubezen v naravnem okolju; zakaj zdaj živi Angel v skladu s svojim prvotnim, resničnim značajem. Položaj se spremeni z Angelovo potjo v emmerstonsko vikarijo k izobraženim bratom in dobrotnemu očetu, ki pa je za Tessino zgodbo tudi orodje zla: brez njega se Alec ne bi spreobrnil in ne bi ponovno križal Tessine poti. Razen tega Angel zdaj prvič sliši njegovo ime in ga ponovi Tess; to je zavorni moment, toda ljubeča Tess ga premaga. Prihodnja stopnja je poroka obdana s slabimi znamenji, in selitev zakoncev v mlin – nekdanje domovanje gosposkih Tessinih prednikov. Tess je spet na usodnih tleh in zdaj pride do viška Tessine izpovedi in trenutka, ko jo Angel zavrže. Sledi pošastna scena mesečnega Angela, v kateri je simbolično nakazan ves nadaljnji razvoj in vloga, ki jo je Angel nezavedno odigral pri Tessinem uničenju. Po tem višku se dogajanje obrne navzdol. Doslej je vse vodilo k združenju zaljubljenecv, zdaj vodi vse narazen. Angel odide v Brazilijo; Tess se po kratkem počitku doma napoti v Flintcomb-Ash. Razlika med Talbotheysom in Flintcomb-Ashem je razlika med nekdanjo in sedanjo podobo dorsetskega kmetovanja. Vse podobe, vsa znamenja kažejo na zlo. Vendar nastane v Tessini zgodbi na poti k njeni katastrofi spret premor. Vrnila se je k zemlji, spet črpa iz nje življenjsko moč. Nov korak navzdol napravi, ko obišče vikarijo. Ta obisk je usodno povezan s podobo spreobrnjenega Aleca. Brž ko ponovno nastopi Alec, ne

more poraza nič več zadržati. Tessin obupni krik Angelu je zaman, Angel je daleč – z duhom in telesom. Tessina vrnitev domov je samo kratek odlog; očetova smrt in s tem potreba, da se družina seli, ji da končni udarec. Kako značilno: srenja, ki je pred leti mirno sprejela doječo skuša opleti otrokov grobek! Selitev na dan Marijinega oznanjenja je zadnja boleča podoba agrarne krize; Tessini družini ni ostalo drugega kot družinska grobnica. Zadnji, sedmi del romana, je kljub dramatični vsebini kompozicijsko samo nekakšno izzvenevanje. Alec je ponovno zapeljal Tess; Angel se je skesal in jo poiskal; Tess ubije Aleca, da bi se lahko pridružila Angelu, ker se spominja njegove tenkočutne morale, ki mu ni dovoljevala, da bi bil njen mož »ob živem možu«; z Angelom doživita kratko ljubezensko srečo; Tess zasledijo in obesijo. »Glavar nesmrtnikov« je končal s svojo igro z njo.

• TESS DURBEYFIELD

Tess je glavna junakinja tega romana, ki ji je v življenju vse prej kot z rožicami postlano. Že zelo zgodaj se je zavedala bremena, ki ji ga je naložilo življenje kot prvorojenki dveh manj premožnih oseb. To breme, ji je pomagalo da je prej dozorela in hitro postala samostojna. Mati in oče sta imela veliko vlogo v njenem življenju, ki pa ni bila vedno pozitivna. Mati jo je spodbujala naj se bogato poroči, pa čeprav bo zato morala trpeti. Hotela je, da bi tudi družina imela kaj od njenega zakona, zato je tudi kasneje sprejela dvorjenje Aleca. Tess je imela veliko bratov in sester, ki jih pa roman posebej ne omenja. Oče ni imel pri vzgoji večje vloge.

Družina je živela na kmetiji. Niso bili revni, dobro jim pa tudi ni šlo. Preživljali so se z delom na polju in prodajo izdelkov. Dejstvo, da se je Tess že kot majhna deklica naučila opravljati vse vrste del, ji je v življenju veliko koristilo. Omogočilo ji je, da je dobila delo pri gospe d`Urbervill in kasneje kot dekla za vse na več kmetijah.

Tess je bila dokaj močnega značaja. Njena šibka točka je bila mladostna naivnost. Alec je to točko dobro izkoristil v slabem smislu. Ta grenkoba jo je spremljala skozi vse življenje. Ko je hotela na novo zaživeti z Angelom je spet naivno mislila, da je najboljša če mu prizna svojo preteklost. Angelov odziv je bil za njeno dušo usoden. Po drugi strani pa je bila Tess ljubeča, skrbna in delovna ženska, ki bi jo imel za ženo vsak moški.

Tess bi lahko primerjali z glavno junakinjo iz knjige Prevzetnost in pristranost Elizabeth Bennet. Skozi oči Elizabeth Bennet si ogledamo življenje plemstva na angleškem podeželju na prelomu iz 18. v 19. stoletje, predvsem položaj žensk, katerih usoda je bila odvisna od položaja družine in izbire partnerja. Prav tako je bilo tudi pri Tess, ki jo je mati na vsak način želela poročiti z bogatim moškim.

• ALEC D`URBERVILL

Alec prihaja iz bogate plemiške rodbine, ki mu razuzdano življenje in bogastvo nista tuja. Njegov oče pred smrtjo prevzame priimek D`urbervill, čeprav niso njihovi potomci. Slepna mati poskuša skrbeti zanj, vendar je sin preveč svojeglav. Pomaga mu edino Angelov oče, ki

je duhovnik. Spelje ga v duhovniško življenje, ki ga sicer sprejme, vendar se mu nikoli zares ne preda. Že ko mu naslednjič prekriža pot Tess, je spet pripravljen igrati umazano igro samo, da jo dobi v svoj objem. Strta Tess se po Angelovi kruti zavrnitvi vda njegovim prošnjam na veliko pobudo matere. Ko Tess obišče Angel se odloči narediti temu konec. Alec D`urbervill tako umre pod ranami zadanimi z nožem, ki ga je v roki držala Tess.

Alec D`urbervill je oseba, ki najbolj zaznamuje Tessino življenje. Žal negativno. Ko si jo vzame, si del nje nikoli več ne opomore. Zato, bi lahko rekli da je Alec najbolj negativna oseba romana.

• ANGEL CLARE

Angel Clare, mladenič, ki ga bolj kot pot po očetovih stopinjah mika svoja kmetija, svoboda in pristna ljubezen. Vse to vidi v Tess. Čisto, nedolžno ljubezen in ženo, ki bi bila večča skrbeti za kmetijo. Ko je že mislil, da jo je našel, se predstave o njej spremenijo, takoj ko mu pove za njeno žalostno preteklost. Po njegovem mnenju čista in nedolžna Tess ne obstaja več. Kasneje se pokesa, za izrečene besede, vendar je že prepozno. Tess ubije Aleca in zbeži z njim. Zaljubljenca vendarle preživita romantične skupne trenutke, ki pa se bridko končajo.

Ali je bil Angel Clare svobodoljuben mož bi lahko odgovorili z da in ne. Da zato, ker je bil precej svojeglav, vendar je še vedno znal objektivno razsoditi kaj je najboljše zanj. Po drugi strani, pa se je bil pripravljen vezati, takoj ko je našel pravo. Lahko bi rekli, da je ljubil mladostniško svobodo in neodvisnost, ki pa se ji je bil takoj pripravljen odreči.

• SLABA ZNAMENJA

Tess je prvo slabo znamenje opazila, že takoj po prvem obisku pri Alecu. Ta jo je obdaril z cvetjem, med katerim so bile tudi vrtnice. Ko je hodila domov in premišljevala se je po naključju zbodla s trnom. Ker je bila kakor vsi vaščani tudi ona zapredena v razna ugibanja in praznoverne vraže je to sprejela kot slabo znamenje.

Ko je Tess sprejela službo pri Alecovi materi jo je ta prišel iskat. Njena navidezna neodločnost ali naj sede na voz je bila v resnici več kakor neodločnost. To je bila zla slutnja.

Tudi Joan Durbeyfieldova je imela solze v očeh, ko se je poslovila od hčerke in odšla proti domu. Preden pa je prišla nazaj do vasi, se je že začela spet vdano zanašati na srečno naključje. Kljub temu je tisto noč v postelji stokala in mož jo je spraševal, kaj ji je. Odgovorila mu je, da bi bilo nemara bolje, ko bi bila Tess lahko ostala doma.

• NARAVA IN ČLOVEKOV ZNAČAJ

V romanu Čista ženska ima narava veliko vlogo. Ker je to čas, ko je med ljudmi prevladovalo kmetovanje, so bili na nek način odvisni od narave. Niso pa na njo gledali samo kot vir zaslužka in hrane. Za marsikoga je bila narava nekaj čistega, svobodnega in živega. Tess se je rada zadrževala v gozdu. Mislila je, da ni nič lepšega kot sprehajanje v mesečini. Takrat je bila sama s svojimi mislimi in to ji je ugajalo. Tako ji je narava na nek način dajala zatočišče pred

krutim svetom v katerem se je znašla. Ko je bila srečna, je na travnike in gozdove gledala z drugačnimi očmi kot takrat ko je bila žalostna in otožna. Najlepši primer tega sta služba v mlekarni in večer njene tragedije, ko si jo spečo vzame Alec. Po drugi strani pa je narava oz. umetno okolje zelo vplivalo na oblikovanje Alecovega značaja. Odrasel je v mestu in zato bi lahko rekli, da se je ravno v takem okolju izoblikovala njegova slaba osebnost.

• MINEVANJE LETNIH ČASOV

Zgodba in minevanje letnih časov v romanu nista tako povezani, saj se Tessina zgodba dogaja skozi več let, med katerimi nisem opazila nobene posebne povezave. Še največjo vlogo igrajo v kmetijstvu, ki pa je za tiste čase glavni vir zaslužka in hrane.

• PRIPOVEDNI SLOG

Čista ženska je roman, ki je zgrajen linearno z razmeroma neznatnimi posegi v preteklost. Od začetka do konca je to Tessina zgodba, odvijajoča se na ozadju propadajočega kmečkega sveta. Odvija se v kontrastih: svetloba naravnega življenja – groza in tema srečanja z izprijenim mestnim.

• SEŽIG ROMANA

Če bi roman izšel v današnjem času, zagotovo ne bi sprožil ogorčenost javnosti kaj šele sežig romana. Kot sem rekla pa je to današnji čas. V preteklosti pa se je to na veliko dogajalo. Vse kar je izstopalo iz gole sredine je bilo treba uničiti preden se preveč razširi. Tako so zažgali veliko dobrih knjig. Čista ženska po mojem mnenju nebi smela sprožiti takega odziva, ker pa ga je, bom navedla prizore, ki so bili verjetno za tiste čase sporni. Prizor v katerem si Alec vzame spečo Tess; duhovnikova zavrnitev, ki prisili Tess, da nedolžnega otroka pokoplje na njivi med zločinci; Angelov prenagljen odziv po Tessini povedi; Alecova in Tessina smrt.

• ZGODOVINSKI ČAS

Thomas Hardy postavlja zgodbo v leta 1840-1850, čeprav brez ostrih zgodovinskih oznak.

• ZGODOVINSKI PROSTOR

Vas Marlott leži sredi severovzhodnih obronkov lepe Blakemorske ali Blackmoorske doline s hribi opasane in od sveta odrezane pokrajine, ki je štiri ure hoda oddaljena od Londona. S to dolino se najbolje seznanimo, če si jo ogledamo z vrha gričev, ki jo obdajajo. Ta rodovitni in zavetni del pokrajine, kjer obrobajo proti jugu strmi apnenčasti vrhovi, med katerimi sta najvišja Hambledon Hill in Bulbarrow. Tukaj v dolini je svet narejen nekako v pomanjšanem in bolj izbranem merilu; njive so samo vrtače in še te tako majhne. Ozračje je gosto in tako prežeto z azurnostjo.

• VIKTORIJANSKA DOBA

Dolgotrajna vlada kraljice Viktorije (1837-1901), ki je dala ime t. i. »viktorijanski dobi« angleške književnosti, zajema eno najbolj razgibanih obdobij v zgodovini Britanskega otočja.

Ko je mlada kraljica zasedla prestol države, ki se je naglo razvila v prvo industrijsko silo in najmogočnejši kolonialni imperij na svetu, so v zraku še trepetali kriki ravno zadušenega upora luddistov – razbijačev strojev; nedavna volilna reforma je nekoliko spremenila razmerje sil v angleškem parlamentu, ker je privedla v spodnji dom precej novih ljudi, trgovcev in industrijcev; toda surovo izkoriščani delavci in najemni kmetje niso imeli v njem nobenih predstavnikov. Leta 1837 ustanovljena Zveza delavcev v Londonu je leto pozneje sprožila chartistično gibanje, ki je skušalo uveljaviti šest osnovnih delavskih zahtev, med njimi splošno volilno pravico. Gibanje je imelo v začetku zelo številne privrženca, organiziralo je vrsto stavk in zbralo na peticijah milijone podpisov; leta 1839 malo da ni prišlo do državljanske vojne. Toda vojno so zajezili policijski in vojaški ukrepi, pa tudi notranja negotovost vodij gibanja. Na pomiritev, četudi začasno, pa ni bilo misliti, dokler je bil prepad med imovitimi in revnimi tako pošasten. To in pa bližnji zgled Francije z njenim neprestanim vrenjem, je spodbudilo angleški parlament k nekaj zakonom »za varstvo delavcev«; najpomembnejši, med njimi je bil zakon o odpravi carine na žito, izglasovan leta 1846. Svobodna trgovina z žitom je pomenila cenen kruh. Plemiški veleposestniki, dejansko edini lastniki zemlje v Angliji, ki so delali s kmeti-najemniki, so dotlej določali monopolno ceno žita na trgu; zdaj so morali stopiti v konkurenco s prekmorskimi proizvajalci. Za delavce je to pomenilo občutno izboljševanje življenjske ravni; za veleposestnike udarec, ki so ga pozneje v vsej trdoti občutili njihovi najemniški kmetje. Toda pravi čas po sprejetju novega zakona je vsa država sproščeno zadihala; niti revolucijsko leto 1848 Angliji ni prineslo močnejšega pretresa. Srednje viktorijansko obdobje je, v nasprotju z zgodnjim, čas blaginje in pomiritve. Anglija postane »delavnica sveta«, cene se dvigajo, življenjske razmere delavstva se izboljšujejo, socializem so napravili neškodljiv, politična oblast se je utrdila. Socialni problemi sicer niso rešeni, pač pa jim je odbita ost. Veličastni razmah industrije, trgovine in denarništva je pomenil navidezno potrditev liberalnega, ki so ga še krepile sočasne teorije o organski revoluciji in zmagi najsodobnejših v boju za obstoj.

Do nove krize je prišlo v zadnji četrtini 19. stoletja. Sredi sedemdesetih let je zabredlo angleško poljedelstvo v hudi stisko, hkrati je liberalna meščanstvo začutilo gospodarsko konkurenco tujih narodov, predvsem Nemcev in Američanov. Začel se je oster boj za posest kolonij. Zmanjšani izvoz je pomenil zmanjšanje proizvodnje. Življenjska raven delavstva je padla, nastopila je brezposelnost; socialistično gibanje se je ponovno okrepilo. Samozavest meščanstva, njegova zaverovanost v odrešilno formulo liberalizma, je ugasnila. Anglija se je zavedela, da obstaja zunaj Britanskih otokov svet, ki se razvija in napreduje, in se je odprla tujim duhovnim vplivom. Nova generacija je dvomila o osnovah viktorijanskega sveta in začela boj proti tradiciji in konvenciji, utilitarizmu in puritanstvu, za novo individualno svobodo za posest in uživanje življenja. To pa pomeni konec »viktorijanskega kompromisa«, značilne črte obdobja, ki je skušalo spraviti industrijsko revolucijo s fevdalnimi privilegiji, revolucionarno razpoloženje množic s počasnim spreminjanjem volilnega zakona, teorije darvinizma z duhovno obnovo anglikanske cerkve, duševno in telesno prostitucijo, v katero so bili prisiljeni izkoreninjeni, obupno revni prebivalci predmestij, s sentimentalnim opevanjem ideala devištva in čistosti.

Na literarnem področju je nemara najdragocenejši sad viktorijanske dobe moderni družbeni roman, ki se je razvil okoli leta 1830 in je naglo dozorel v nemirnem desetletju 1840-1850. Njegovi veliki predstavniki: Dickens, Thackeray in nekoliko pozneje George Eliot gledajo kritično obdajajoči jih svet. George Eliot prodira v globino človeške osebnosti in je morda prvi avtor v angleški književnosti, ki naslika verno podobo intelektualca; toda čeprav je zelo daleč od poveličevanja viktorijanske morale, ne napada osnov liberalistične družbe. Thackeray je jedek kritik človeških ničevosti in slabosti in naslika v *Semnju ničevosti* prepričevalno podobo dekleta, »katere priložnosti niso v skladu z njenimi talenti«, dekleta, ki se kljub bistrini ne more povzpeti na lestvici viktorijanske družbe, ker je začela prenizko; vendar je poglavitni cilj njegovih napadov abotnost človeških bitij in absurdna pravila družbe, v kateri smo »obsojeni« živeti. Dickens je brezkompromisen kritik zakonov, ki zadevajo reveže, sirotišnic, otroškega dela v tovarnah, zapora za dolžnike; hkrati pa iz vsega srca pritrjuje življenju, se veseli obstoja, je prepričan, da se da z zakonskimi reformami in pozivom na dobro srce delodajalcev urediti najbolj boleče družbene krivice. Veseli ga, da imajo njegovi junaki v sočasnem svetu možnost oditi v Ameriko, v Avstralijo; čuti, da je potrebna samo prijazna pripravljenost, pa je mogoče vsa vprašanja rešiti. To optimistično gledanje je značilno za romanopisce srednjega viktorijanskega obdobja; za glasnike družbe, ki čuti, kako njena moč in njeno bogastvo naraščata, in se začinja ponosno zavedati sama sebe, ne da bi dvomila o trdnosti svojih temeljev.

Thomas Hardy, mlajši sodobnik teh viktorijanskih pisateljev, je pesimist. Čudovite priložnosti človeka, ki se, prost vseh vezi, lahko napoti za uspehom, kamor ga žene srce, ga ne mikajo in ne prepričajo. Niti najmanj ne veruje v to, da bi s spremembo nekaterih zakonov lahko zagotovili vsem ljudem srečno življenje, ni zagovornik misli, da bi kazal razvoj človeštva napredovanje od nepopolnejšega k popolnejšemu življenjskemu načinu.

• POMEN USODE

Kaj sploh je usoda? "Usoda mu/ji je naklonjena," rečemo, kadar govorimo o neki višji moči, ki je nekomu naklonila nekaj čisto določenega. S tem mislimo, da je bilo tej osebi namenjeno, da se ob pravem času znajde na pravem mestu. Besedo usoda pa uporabimo včasih tudi za nekaj negativnega. "Težka usoda" – breme, ki ga je treba nositi. Bolna mati, ki jo je doletela že tretja kap, vdova, ki je veliko prezgodaj izgubila moža.

Vseeno je, ali gre za pozitivno ali negativno lastnost – usoda vedno pomeni, da se je nekaj zgodilo brez našega udejstvovanja. Bilo je določeno vnaprej. Če smo se za nekaj zavzeli ali za nekaj trdo delali se radi trkamo po prsih. Lahko sem prav ponosna nase, si mislimo, in to po pravici! Če pa kaj ne poteka tako, kot smo si zastavili, radi okrivimo usodo: "Že ni bilo namenjeno," se glasi obrazložitev. Toda ali v osnovi nismo skoraj vedno mi tisti, ki prikličemo domnevno usodo? Pod pojmom usoda pogosto zabeležimo vse stvari, ki si jih ne moremo pojasniti. Tako imenovani 'udarec usode' prekrije vse negativne dogodke, ki jih ne moremo razumeti. Toda ali dejansko res obstaja neka višja moč, ki določa, koga bo povozil avto in kdo bo zbolel za hudo boleznijo? Ali pa je vendarle resnica le v tem, da gre za splet različnih

povezav, ki nimajo ne pojasnila ne vzroka, in gre le za kruto naključje? Zakaj ljudje verjamejo v usodo? Ker jim odvzame delček odgovornosti za lastna dejanja. Moja definicija usode je popolnoma drugačna. Z našimi dejanji si po mojem sami pošiljamo stvari, ki nam dobro denejo. To pomeni, da z našimi dejanji vedno znova pridemo v situacije, ki so pomembne za naš nadaljnji razvoj.

Menim, da je roman eno samo stopnjevanje propadanja Tess. Takšnega življenja ne bi privoščila nobenemu, niti knjižnemu junaku ne. Mislim, da si tega ne zasluži nihče. Tukaj lahko okrivimo starša, ki sta ji hotela, v upanju na tudi njuno boljše življenje, najti dobrega, predvsem pa bogatega moža, da bo lahko živela bolje kot sta onadva. Pri starših veliko vlogo odigra duhovnik, ki ga slučajno sreča Tessin oče in mu pove zgodnico o njegovih prednikih. Temu naključju bi lahko rekli usoda. Vendar je ta usoda še imela dober namen, ki pa se je slabo končal. Lahko okrivimo tudi Aleca, ki pa tudi ni tako slab človek. Njegovo posilstvo je groza za današnji čas, vendar takrat se je to pogosto dogajalo. Morda to v knjigi ni prikazano, so pa bila dekleta, ki so bila posiljena zatirana v družbi. Čeprav je posilstvo usodno vplivalo na Tessino življenje, je ni dokončno ubilo. Usodno je bilo tudi srečanje Angela in Aleca, čeprav se nista poznala, sta vedela da imata nekaj skupnega, in to je bila Tess. Tukaj se je zopet z njo poigrala usoda, ki ji je odpeljala tudi Angela. Čeprav je bil Angel ljubeč mož, se je tega ustrašil in pobegnil. Za Tess je bil usoden tudi umor Aleca, saj si je s tem uničila vse možnosti za življenje. Menim, da tudi človek, ki stori takšno grozodejstvo kot Alec ne zasluži biti umorjen. Vendar je Tess šlo glavi samo to, kaj se ji je zgodilo in ni bila sposobna razumno razmišljati. Zato je tudi ubila Aleca in sprejela tudi svojo kazen za to.

Thomas Hardy je roman oblikoval tako, da opazimo spreminjanje iz čisto preprostega podeželskega dekleta v mestno dekle in s tem tudi njeno propadanje. Usoda, usoda, usoda. Roman je usoden za Tess in za Hardyja, saj je v njem pustil tudi delček sebe.

ZAKLJUČEK

Pa smo prišli do konca še ene seminarske. Ko sem se lotila branja, sem, čeprav zelo rada berem, naletela na nek odpor do knjige. Moram reči, da je bila knjiga na začetku grozno dolgočasna. Preveč podrobnih opisov stvari, ki nimajo kakšne posebne zveze z knjigo. Tako sem pobrskala malo po internetu, kjer sem na youtube naletela na BBC-jev 4-urni film o knjigi. Ko sem ga pogledala, se mi knjiga ni zdela več tako grozna za prebrat. Če ne bi morala napisati seminarske naloge o tej knjigi, vem da si je sama v knjižnici nikoli ne bi sposodila. Sedaj, ko pa sem jo bila »prisiljena« prebrati imam drugačno mnenje. Zgodba, te kljub odvečnim opisom tako pritegne, da se čisto vživiš v Tessino kratkotrajno srečo in žalostno trpljenje. Vsekakor vam priporočam, da spoznate njeno zgodbo in način razmišljanja, če ne skozi knjigo pa vsaj skozi film.

VIRI

- Thomas Hardy, Čista ženka, Cankarjeva založba, Ljubljana 1986.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Tess_of_the_d'Urbervilles
- http://en.wikipedia.org/wiki/Thomas_Hardy